GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siése luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 133. Dumineca 22 Novembre | 4 Decembre 1881.

Brasiovu, 22 Novembre.

Póte tocmai pre candu scriemu aceste rènduri se sevèrsiesce actulu alegerei patriarchului serbescu in Carlovitiu. Acést'a alegere a desteptatu nu numai interessulu celoru mai de aprópe interesati, ci ea posede pentru o parte mare a locuitoriloru acestoru tieri o importantia, potemu dice, principiara.

Cetitorii nostri isi voru aduce aminte in ce modu straniu si neasteptatu a fost depusu reposatulu patriarchu Ivacicovici, cá unu simplu functionariu, incredintiandu-se conducerea metropoliei episcopului Angelits c'unu salariu anualu de 24,000 fl, fara cá se fi fost consultatu mai inainte congressulu.

Caus'a acestei procederi arbitrare se scie cà este a se cautá in sistem'a, care se practica de unu sîru de ani incóce façia de bisericele autonóme ale Nemaghiariloru. Politic'a bisericésca a guvernului unguerescu este deja destulu de multu semtita si la noi si fórte bine amu invetiatu se cunóscemu scopurile ei finale.

Patriarchulu Ivacicovici nu plàcea stapànirei, ungurescí pentru cà era omu prea bunu faç ia de conducètorii partidei nationale, a càrora influintia predomnea in biseric'a serbésca. Guvernantiloru din Pest'a le trebuiea unu omu, care se le faca tréb'a, adeca sè le ajute a paralisá miscarea nationala de sine statatóre intre Serbi. Este unu faptu constatatu in veati'a diferiteloru popóre nemaghiare, cà archiereii, prin inalt'a loru positiune si prin aceea, cà interessele scólei sunt strinsu legate de acele ale bisericei, esercéza, desi mai multu indirectu, o mare influintia si asupra desvoltarei nationale a acestoru popóre. Patriarchatulu serbescu dela Carlovitiu are preste acést'a o importantia deosebita prin caracterulu lui nationalu. Din punctu de vedere canonicu Metropolitulu dela Carlovitiu este capulu tuturoru episcopiloru serbi, gr. or. chiaru si a celoru din provinciile ocupate si din Serbi'a.

Momentele aceste in legatura cu viu'a miscare nationala ce s'a manifestatu in sinulu natiunalitatii serbe din Ungari'a au indemnatu pe guvernulu unguerescu la pasii intreprinsi contra lui Ivacicovici, si asemeni consideratiuni au datu nascere si agitatiunei celei mai recente pentru alegerea candidatului guvernului, Angelits. Cu tóte incordarile Serbiloru maghiaromani, inse intre 75 de deputati abia au fost alesi vre-o 17 aderenti de ai lui Angelits, ceilalti toti facu parte din partid'a nationala, care nu este nicidecum dispusa se jertfésca cele mai sante interesse ale bisericei si ale nationalitatii serbesci pentr'unu blidu de linte.

Cine va intruni voturile maioritatii absolute a congressului? Eata marea cestiune a momentului. Cei 17 „patrioti", cari posedu increderea celoru dela Pest'a nu voru fi in stare nici a alege ei singuri unu candidatu alu loru, nici a decide asupra alegerei candidatului celorlalti. Remane dér' cá se hotarasca nationalii.

Cu tóte cà posedu maioritatea, nationalii intimpina mari greutati. Inainte de tóte nu au multa alegere. D'intre toti episcopii diecesani ai Metropoliei serbesci, deplin'a incredere a poporului o posede numai betrànulu episcopu dela Buda Stoicovici. Acest'a inse a fost deja odata, la 1874, respinsu de càtra coróna. Fi-va primitu de astadata? Se dice cà Stoicovici ar' fi castigatu earasi increderea monarchului.

Entusiasmulu, cu care a fost intimpinatu Stoicovici de càtra congressu ne face se credemu cà elu va fi alesulu si de astadata si déca monarchulu ar' comsemti, acést'a ar' fi cea mai flagranta dovéda despre aceea cà dela 1874 incóce s'a schimbatu multu directiunea politicei interióre in acést'a monarchia.

Dér' se póte intemplá si contrariulu cá adeca guvernulu unguerescu se 'si puna in cumpena tóta influinti'a, spre a nimici alegerea, la casu candu alesulu nu i s'ar' paré a fi cetatianu destulu de „lealu si patriotu." S'au gàsitu unele foi unguresci, cari au amenintiatu pe Serbi si cu aceea, cà li se va sterge vechiulu privilegiu, esercitatu intotdéuna dela 1690 incóce, si patriarchulu va fi numitu de coróna.

In fine mai este cu putintia cá congressulu serbescu se caute a esi din impasu alegèndu p'unu alu treilea, póte pe episcodulu Zsivcovici, a caruia alegere póte cà nu ar' fi dificultata de càtra guvernulu unguerescu. Noi din parte-ne amu dori cá actulu ce se sevèrsiesce in momentele de façia de la Carlovitiu se fia unu protestu viu in contra sistemei, care are de scopu a subgropá autonomi'a bisericésca a Nemaghiariloru.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Adi màne se va face **alegerea patriarchului serbescu** de càtra **congressulu dela Carlovitz**. Este mai multu cá probabilu, cà partid'a nationala, care face aprópe patru din cinci parti ale membriloru congressuali va realege pe omulu doririloru, episcopulu **Stojkovics** dela Buda.

Congressulu s'a deschisu in 27 Novembre st. n. Mai antaiu administratorulu Metropoliei episcopulu **Angelits** a salutatu pe membri. O deputatiune s'a dusu apoi se aduca in siedintia pe comisariulu regescu consil. de curte Eduard de **Cseh**, care urcandu-se pe unu scaunu redicatu isi puse Kalpakulu pe capu si tienù vorbirea de deschidere in limb'a maghiara, care fù intrerupta de cetirea rescriptului regescu prin care se conchiama congressulu spre a „alege metropolitulu si patriarchulu dupa modalitatea de pêna acuma." Comisariulu esprimà dorinti'a cá congressulu se resolve problem'a s'a intr'unu modu bine chibzuitu in tóte directiunile satisfacètoriu. (Lucru greu a satisface si pe d-nii Tisza-Trefort si pe Nationalii serbi!)

Dupa acést'a episcopulu **Angelits** a cetitu discursulu, prin care a salutatu in limb'a serbésca pe comisariulu regescu. La propunerea lui Kusevits se provóca apoi conformu statutului episcopulu celu mai vechiu in rangu, Stoicovits, se ocupe scaunulu presidentialu. Urmandu provocarei congressului Episcopulu Stoicovici accentuéza marea missiune a congressului, la a caruia presiedintia este chiamatu ad hoc, cá celu mai vechiu in rangu. (O voce: Fia, cá se remài presiedinte pentru totdéuna!) In fine s'a pasitu la verificarea deputatiloru.

Dupa ce au fost verificati 61 deputati, congressulu s'a constituitu, alegèndu pe presiedinte pe deputatulu **Maximovics** cu 53 voturi contra 17.

„Stang'a reunita" a centralistiloru nemti din camer'a austriaca numera astadi 146 membri. Se vorbea cà si comitele **Coronini** ar' voi se formeze unu clubu, din acei deputati centralisti, cari nu s'au alaturatu la „stang'a reunita." Dupa cum asigura „Die Presse" se fi declaratu Coronini, cà elu nu se va alatura la stang'a reunita" din causa cà ea are o colóre prea esclusivu germana. Duóe sunt principiele, ce conducu pe acei representanti cari impreuna cu Coronini nu voru se apartiena nici unui clubu, antaiu cà nu voru fi contrari stangei, alu duoilea cà nu voru fi guvernamentali. Asié dér' Coronini cu ai sei voru balansá pentru cá sè sustiena ecuilibrulu, cá nu cumva sè se restórne pe neasteptate cinulu in care siéde càrmaciulu Taaffe. Inca mai sunt austriaci la Vien'a!

Cestiunea Dunaréna dice „**Fremdenblatt**" (fóie oficiósa) este tractata intr'unu modu, care se potrivesce puçinu cu form'a reservata ce se obicinuiesce pentru discursurile tronului. Elu desaproba mai alesu cà discursulu vorbesce de mesurile luate in contra pestei bovine cá de unu pretestu pentru a inchide otarele esportarii viteloru din Romani'a.

„Fremdenblatt" repeta cà, déca in urm'a respingerii ante-proiectului se va pastra **status quo** la Dunarea de josu, Austri'a va puté se sufere starea actuala multu mai bine de càtu celelalte mici state riverane. Déca ante-proiectulu se va respinge in form'a lui actuala, cei cari 'lu voru respinge, n'au de càtu se presinte unu altu proiectu. Austri'a 'lu va primi déca face dreptate interesseloru ingagiate in acést'a cestiune; déca nu, nu. Interessele vitale ale Austro-Ungariei in regularea cestiunei Dunarii sunt multu mai grave de càtu ale Romaniei, si chiaru de càtu ale tutoru stateloru riverane impreuna. Nu se póte presupune cà acolo unde dreptulu nostru, puterea nóstra, interessele nóstre, suntu amenintiate, noi amu puté luá aceeasi positiune, cá Romani'a Serbi'a si Bulgari'a, (acést'a din urma este inca sub suzeranitate) si a ne lasá se fimu maiorisati de ele, dupa propri'a loru vointia, séu dupa a altuia.

„**Die Presse**" (oficiósa) voiesce a se margini intru a esaminá valórea reala si argumentele impotrivirei Romaniei in cestiunea Dunarei. Acestu diaru face istoriculu negotiariloru privitóre la anteproiectu si la comissiunea mixta; critica purtarea Romaniei in timpulu acestoru negotiari, cá necorecta si obstinata, si conchide: „Romani'a singura va avé se sufere consecintiele siovinistiloru sei si ale agitatiunii esteriòre, déca va voi sè faca cu ori-ce pretiu treburile navigarii ruse, anglese, francese si grecesci pe Dunarea de josu. Acést'a procedere va avé de resultatu nu numai de a face baltóse Gurile Dunarii; càci Austro-Ungari'a nu va avé, anulu viitoru, nici unu motivu de a reinoui mandatulu commissiunei internationale a Dunarii. Atunci braçiulu Sulina se va implé cu nisipu; Austro-Ungari'a isi va indrepta esportulu spre Orinte pe drumurile de feru Varna-Constantinopole-Salonicu, care se voru construi pèn'atunci.

Organulu republicaniloru moderati „**Journal des Débats**" dice cu privire la Mesagiulu Regelui Carolu: „Romanii sciu, cà liber'a navigatiune pe Dunare constitue unu interesu europénu si ei contéza cá si mai inainte in sprijinulu comissiunei europene Dunarene, spre a respinge pretensiunile Austriei intru càtu ele sunt esclusive si esagerate" — Celelalte foi parisiane constata cu „Le Temps", cà partea din Mesagiulu Regelui Carolu privitória la Dunare este indreptata in contra pretensiuniloru Austriei la preponderantia asupra fluviului europeanu. „Le National" se teme cà atitudinea Romaniei e imprudenta si cà Romanii nu voru poté isbuti, càci Itali'a va sprigini pe Austri'a.

O distinctiune deosebita i s'a facutu dlui **Cogalniceanu**, inainte de plecarea s'a dela Paris. Elu a fostu numitu, mare oficeru alu ordinului legiunei de onóre.

Sub titlulu „Mesagiulu regalu si press'a vienesa" scrie „**La Gazette de Roumanie**":

„Mare furóre la Vien'a in contra Romaniei, a Regelui si a mesagiului seu. . . In loculu unei complesante, vecin'a nóstra puternica gàsesce deodata, cà Romani'a 'i este o adversara hotarita. Intielegemu mani'a ei si nu vomu incercá a-o potoli. N'avemu se stergemu nimicu din reulu efectu produsu prin mesagiulu regalu: Austri'a voiesce preponderanti'a esclusiva asupra Dunarei si noi ne opunemu la acést'a. Situatiunile france sunt cele mai bune si avemu se multiamimu multu suveranului si guvernului seu, pentru cà au stabilitu atàtu de claru positiunea tierii."

„N'amu fost condusi la atitudinea nóstra actuala prin escitarile séu incuragiarile unei séu altei puteri, singuru interessele nóstre ne au condusu, interessele nóstre si esperienti'a trecutului si a presintelui. Nimenea n'are dreptulu se céra, cá se renuntiamu a trai, si déca avemu chiaru ambitiunea de a trai

liberi si absolutu independenti, déca speramu a jocá odata rolulu, care se pare a ne fi destinatu in Orientu, nu ni se póte imputá nimicu, acést'a este justu, este legitimu. N'ar' trebui se uite nime nea, cà noi numai càtu ne aperamu, aperarea nóstra nu e provocatóre ci calma; amu disu càtra toti: fiacàruia dreptulu ce-i se cuvine si noi ilu stabilimu p'alu nostru pe justitia si pe tractate." —

Abia acuma incepe a se cristalisá s i t u a t i u n e a p a r l a m e n t a r a i n B e r l i n u. Principele B i s m a r c k, cu ocasiunea desbaterei budgetului ministeriului de esterne, a facutu unele declaratiuni, din cari se vede cà densulu voiesce sè se radieme in viitoriu pe o coalitiune a conservativiloru cu clericalii.

Liberalulu Dr. V i r c h o w a cerutu guvernului esplicatiuni cu privire la negotiarile ce se urméza cu Vaticanulu. B i s m a r c k d i c e cà de presentu n'are locu nici o negotiare intre imperati'a germana si Curi'a romana. Cestiunea privesce diet'a Prussiei; acestei diete se va presentá unu proiectu pentru reinfiintiarea unei representantie diplomatice a Prussiei pe langa Vaticanu. Celelalte state ale Germaniei, cá Bavari'a, au unu representantu specialu la Santulu Scaunu. Bismarck crede cà in façia diverseloru interesse ce sunt in jocu o asemenea representare a singuraticeloru state este cea mai potrivita, dér' elu va studiá cestiunea si din punctu de vedere alu representarii Germaniei.

Elu nu crede oportunu de a face comunicari asupra negotiariloru Prussiei cu Curi'a romana. W i n d t h o r s t dice, cà imperiulu numai atunci se va poté consolidá déca voru inceta luptele religióse, cari au fost provocate prin insolenti'a liberaliloru. V i r c h o w: Nu e vorb'a de religiune, ci de domnirea hierarchiei. Eu am luatu parte la lupt'a pentru cultura („Kulturkampf") in credintia cà Bismarck va scapá scól'a de inriurirea bisericei dér' recunoscu cà m'am insielatu.

B i s m a r c k: N'am continuatu lupt'a de cultura pentru cà cá omu de statu nu potu se suferu conflicte interióre pentru durata, apoi pentru cà liberalii nu m'au mai spriginitu si m'au impinsu in braçiele centrului. Unu omu de statu merge cu acelu partidu, care este mai puçinu periculosu statului. Mi se imputa cà 'mi-am schimbatu convictiunea in timpu de 15 ani? Dér' eu nu me tienu de clas'a nebuniloru teoretici! Déca 'mi va succede a-o aduce si numai la unu armistitiu cu Curi'a, acést'a ar' fi de doritu.

Respundiendu clericalului Kleist-Retzow care a disu cà casatori'a civila a fost octroata lui Bismarck de càtra liberali, cancelarulu dise, cà nu liberalii l'au otaritu a introduce la 1874 casatori'a civila, ci acést'a concessiune i s'a cerutu atunci de càtra mai multi ministri cu declararea, cà la din contra voru demissiuná si elu (Bismarck) a preferitu ale face concesiunea pentru cà p'atunci era in conflictu cu conservativii.

Din P e t e r s b u r g i se scrie lui „Köln. Ztg." despre agitatiunea partitului revolutionaru din Russi'a intre altele:

„Avemu acum in capitala trei foi revolutionare: „Narodnaja Wolja", „Cerni Peredjel" si „Serno". Déca mai numeramu pe langa acestea si càte-va brosiuri si aprópe o duzina de proclamatiuni, cari au fostu publicate in aceste din urma luni, apoi póte se-si faca cine-va o idea despre neobosit'a activitate cu care nihilistii lucréza in drumulu de resturnare. Dupa tóte càte se spunu in citatele diare si proclamatiuni, trebue se ne asteptamu in totu momentulu la niscari-va catastrofe noue. „Serno" este redactatu in termeni cu totulu poporali si este imprastiatu mai cu deosebire printre poporu, spre a lucrá contra noului organu de publicitate, „Mesagerulu satênu", scosu de guvernu. Autorulu unui articolu publicatu sub titlulu de: Viétia rusésca, dà cititoriloru diarului „Serno" bunulu sfatu de-a scuipá pe „Mesagerulu satênu" si alu aruncá in gunoiu. Cei dela „Serno" intrebuintiéza unu vechiu dér' probatu mediulocu spre a atitiá pe tierani contra proprietariloru; ei povestescu cu de amenuntulu tóte pecatele ce stapanii trebue se fi comisu alta data cu sclavii loru, atunci candu imparatésa Caterin'a acordá stapaniloru dreptulu de a dispune dupa voie de femeile si fetele supusiloru loru. Dupa parerea autorului lucrurile nu s'au schimbatu chiaru astadi de càtu fórte puçinu in bine, si Alesandru II. n'a abrogatu acele drepturi de buna voia, ci de tém'a poporului russu, care s'ar' fi liberatu elu insusi déca imperatulu n'ar' fi voitu s'o faca. Asupra actualului Tiaru se scrie astu-feliu de lucruri, in càtu din articolulu Nr. 3, intitulatu: „Pentru cine este imperatulu aci?" trebue se renuntiamu a reproduce pasage. Diarulu „Serno" se tiparesce in tipografi'a societatii „Tiér'a si Libertate". Primulu articolu pórta data de 17 Octobre."

Voyage au pays roumain.

(Conferintia tînuta de D. Camille Farey).

Paris, 22 Novembre.

Cam acum unu anu si jumetate — déca nu me incelu — d. Iosef Reinach scria in „la Revue Politique et Littéraire" de aci urmatórele rênduri: „Orientulu e unu campu intinsu de totu, care aru fi multu mai bine cultivatu déca ar' fi mai bine cunoscutu." Si Henri Desprez, vorbindu in specialu de societatea romana dinainte de 1848, scrie ca: „la Bucuresci se sciu pe din afara ómenii nostri de statu, cari, la rêndulu loru, nu sciu nimicu despre tiér'a romanésca."

Totu pe acésta tema a inceputu si d. Camille Farey conferinti'a s'a: Romanii, a disu d-nia s'a, cunoscu Françi'a; unu mare numeru de studenti vinu a'si terminá studiele in universitatile Françiei, si apoi se ducu in Orientulu Europei, in Romani'a. In caletoriile ce amu facutu in tiér'a romanésca, in calitate de corespondinte de diare, in timpulu resbelului, càtu si mai de curêndu, m'am pututu convinge càtu de iubita e civilisatiunea francesa pe tiermulu stangu alu Dunarii de josu. Ce diferentia intre acestu tiermu si tiermulu dreptu alu maudrului Danubiu! E ceva greu de priceputu pentru celu care n'a vediutu acele locuri. Urmam statulu maioru alu generalului Leschanin, pe valea Timokului, si d'acolo am trecutu Dunarea in Romani'a. Comparatiunea intre Serbi'a si tiér'a romanésca nu e de locu magulitória pentru cea d'antaiu. Caletorulu vede o schimbare radicala... teatrala: te-ai crede la oper'a-comica. Si curiosu! Singura Romani'a póte se-ti faca acésta impressiune. Treceti din Serbi'a in Bulgari'a: fiorulu ve cutremura si mai multu. Bulgari'a!! Carutiele si sdruncinaturele! viétia sub corturi pe marginea rîuriloru, imflate de ploui, si asteptari pêna candu torentele se descrésca pentru ca se putemu trece. Rusciuculu! Orasiulu „immundu", murdaru, atroce (Protestezu energicu; se gasesce in elu cea mai buna halvà turcésca). Treceti Dunarea la Giurgevo, veti respira... (nu, candu veti traversá in trasura piaçi'a centrala, dicemu noi); unu drumu de feru cochetu (merci!) ve conduce la Bucuresci. Aci gàsesci unu Café Riche (café Hugues si Brofft), Café Concertu si teatre, viétí'a de ulitia parisiana; o deosebita lauda podului Mogosióei, asta-di Calea Victoriei.

„Nu faceti inse la drépta ori la stêng'a dupa Calea Victoriei, continua d. Farey, ci duceti-ve dreptu, càci p'alaturi suntu suburbiele orientale. Civilisatiunea a intratu in Romani'a, iute, c'o rapiditate vertiginósa. Si déca comparamu cele ce maresialulu de Moltke dicea asupra Romaniei in 1828—29 cu cele ce vedemu asta-di nu ne putemu indestulu mirá de marile progrese facute in miculu regatu, multiamita neinvinsului patriotismu alu Romanului, multiamita admirabileloru sale calitati.

„Constitutiunea Romaniei e totu atàtu de liberala cá si a stateloru celoru mai liberale din Europ'a. Tóte clasele au profitatu de libertatile acordate de dens'a; prin ea, tieranulu romanu a aretatu ce póte. Puterile, la Berlin, au sevêrsitu cea mai mare nedreptate, care se vede in istoria; o tiéra victoriósa e sfasiata pentru cà s'a luptatu bine si pentru cà e biruitória."

Aci istoriculu Basarabiei si alu Dobrogei. — Descriptiunea acestia din urma e facuta dupa cele ce d. Farey a vediutu singuru cutrierandu mlastinele Romaniei transdanubiane. „Romanii merita cele mai mari laude pentru felulu cum sciu se administreze Dobrogea, se impace acelu talmesiu-balmesiu de nationalitati, care furnica in nou'a loru provincia. O egalitate perfecta domnesce intre toti cetatianii. Printr'acést'a a loru purtare, prin modulu de a intielege libertatea la densii in tiéra, R o m a n i i a u d r e p t u l u de a fi numiti poporulu celu mai civilisatu din Orientu, ...si nu esceptu, domnii mei, nu esceptu pe Russi'a! „(Se dè, se te audia Dumnedieu! asié se fia, amice alu tierii mele!) — Aci aplause romane cá la Ateneu. —

D. Farey vorbesce apoi de Evrei si 'i descrie „avec une légèreté de touche" care nu e tocmai usióra pentru amicii nostri; urméza o rapede ochire asupra institutiuniloru nóstre nationale, asupra latinitatii Romaniloru (aci inevitabilulu: „Romanulu nu pere.")

„Si presupuneti, domnii mei, cà Romanulu ar' fi peritu; cà barier'a latina dela Dunare ar' fi disparutu! Valurile slave, nezàgazuite la Prutu, s'ar' fi unitu de multu cu cele slavisate ale Bulgariloru. Nu! Romanii au statu neclintiti; nici o imparechiare, nici o amestecare. Latini au fostu, Latini au remasu. Priviti pe tieranulu romanu; uitati-ve la uneltele 'i de munca, la carulu si jugurile boiloru lui. Ati dice, cà 'su copiate dupa bas-reliefurile coloniei Trajane. Auditi-'lu vorbindu de elu ori pe femei'a lui — o italiana pura! — si numai cu nitica latinésca si c'unu picutiu de autori, ve veti convinge indata de latinitatea Dunareniloru."

Aci d. Farey, pentru a urmá mod'a in deobste admisa, o da in etnografia, si c'o admirabila convictiune esplica „Dacismulu", „Tracismulu" si „Celticismulu" Romaniloru. Presto! presto! — Me intorcu si me uitu la d. Odobescu: academiculu romanu este imperturbabilu; asiste la descriptiunea „tumuliloru galice" dintre Zimnicea si Bucuresci, pastrandu pe chipu o linisce antica de totu.

D. Farey ese veselu din tumulii gallicozimniceni pentru a esplicá auditoriloru sei equilibrulu administratiunei romane, (dupa cum bine intielegeti, d. Farey vorbesce in teoria) sistemulu militaru, escelintea organisare a dorobantiloru, purtarea acestora la Plevn'a, si apoi vine ér' in Bucuresci, dupa ce mai pisca „o tîra" Bulgari'a.

Nu sciu, domnii mei, dice domnia-s'a, dér' e pré si fórte cu putintia, cá curatieni'a romana se stralucésca si mai multu de càtu e in realitate, pusa fiindu façia cu murdari'a bulgara." — Comentati fras'a si veti vedé cà roman'a curatienia pàlesce puçinu.

Diarele, libertatile, rarele procese de presa urméza dupa acésta. D. Farey citesce o pagina din caletori'a Maresialului de Moltke prin tiér'a nóstra (Oltenia). Din citirea acesteia, àudimu, cà marele soldatu alu Germaniei fusese apucatu la Craiova d'o ploia cu galét'a, de i se udase hainele de alte-alea. „Le-amu tramisu la unu brutaru, scrie severulu strategu, se ni le usuce, si elu ni le-a bagatu in cuptoru; candu ni le-a scosu si ni le-a adusu, erau ca unu felu de placinta." — (Se intielege, de vreme ce le copsese!) —

D. Farcy citesce dupa acésta o pagina dintr'unu frumosu articolu alu d-sale, publicatu asta-érna in „la Nouvele Revue" si pe care 'lu cunósceti de multu inca. In acesta ne istorisesce o anecdota cu Tiarulu Nicolae si cu boierulu George Ghica, anecdota pe care, déca nu me insielu, d. Farey o gàsesce in articolulu d-lui Poujade, din „la R. des Deux-Mondes" (1856).

Tiarulu Nicolae cu politetia'i càzacésca, spune boerului romanu, se dica lui Grigore Ghica, se tramita pe tinerii moldoveni la universitatile muscalesci. „I-amu vediutu la Berlinu, la capel'a russa, dice autocratulu tuturoru Russiloru. . .; nu sciu màcaru se 'si faca o cruce cum se cade. Càtu despre munteni, nu potu se 'i suferu! suntu toti nisce comunisti, nisce „sans-culottes".

„Si adi, domnii mei, eslama d. Farey, acei „sans-culottes" suntu dirigatorii tierei loru! (Ce que c'est que le progres bien entendu! replica unu francesu de langa mine.).

D. Farey citesce poesi'a poetului Alesandri: „Desteptarea Romaniei" — Conferenti'a se sfêrsiesce cu urarile, ce face filo-romanulu diaristu, pentru cà miliónele de Romani, cari suntu sub domni'a straina, „se formeze odata arborele maretiu alu latinitatii dela Dunare!" — Aplause puternice si pline de iubire.

Sal'a era pe trei sfêrturi plina numai de Romani, membri ai coloniei si studenti dupe tiermulu stangu. Distingu prin multime pe Dómnele Filipescu, Mano, Odobescu, d-siór'a Odobescu si alte dómne francese; d-nii G. Vernescu, Al. Odobescu, St. Greceénu, col. I. Alesandri, Rizu, Mehedintiénu, si altii alu caroru nume 'mi scapa.

Esiramu in marele bulevarde, cari multiumita unei ploi persistinte, suntu acoperite de vr'o duóe dile cu o ciorba de noroiu càtu se póte de orientalu.

D. Camille Farey se plangea de „imuudulu" Rusciucu, dicea unu amicu sarindu peste baltace: uite noroiu bulgarescu si pe bulevardele parisiane!

Noroiu e pretutindeni, diseiu eu.

Si primàrii pe alocurea amice!

(„Binele Publicu"). G i o n.

Din tiér'a ursiloru.

Feuilleton de F. S c h i f f k o r n, publicatu in „N. Fr. Pr."

(Urmare.)

„Nu luá in nume de reu, domnule", graì earasi Luc'a, „càci scii d-ta... Si cum dicu, Ursila se uitá la mine asié chiorisiu, cum scie d-lui, si ucru dracului! pàrea, cà nu se mirá mai puçinu elu de mine, cá eu de elu. De buna séma si elu venise totu pentru ce venisem eu si cum stá asié in cumpana, pàrea cà dice: „Batà-i D-dieu ómeni, nimicu nu-i mai póte scàpá de peirea loru." Bine, gandescu eu, vediendu, cà ursulu meu nu e din némuri próste; eu' se ieau ól'a si si se'mi cautu de treba. Cum dicu, asié si facu; dér' candu intindu màn'a, unde mi 'ti se càtranesce Sarsaila, unde nu deschide nesce fàlci catu diu'a de alaltaeri, mi se ridica in duóe labe si incepe a racní de 'ti se urá de lume si nu altcev'a. Ce erá alt'a de facutu, decàtu sè lasu ól'a in mil'a Domnului si s'o iau la sanetós'a cá odinióra Gavriilu. Pe drumu me intalnescu cu taic'a, care venea cu pusc'a pe umeru, si amenduói ne intórcemu sè-i dorimu jupànului pofta mare. Ajungemu noi iute-iute la loculu cu noroculu... dér' -nea Martinu ispravise cu mas'a si plecase la preamblare. Numai ól'a o mai gasíiu, dér' pe Mariuc'a s'o fi vediut'o ridieudu, candu audí càtu de buna o patisem; tóta diu'a nu 'si mai ascunse albele sale podóbe. Acum'a ast'a tréca-mérga, dér' de-o mai ride de mine, cum are obiceiulu, apoi sè scia, ca nu-i bine!"

„Asié-i, Luc'a, si mie 'mi diceau unii si altii, ca mi-e frica de bidiganiile blànite, dér' pe viulu D-dieu, adi le voi aretá, cà n'a fosta fric'a de pricina, ci cà n'am avutu nici càndu la'ndemana o arma de Dómne-ajuta," dise Gavriilu stringèndu puternicu flint'a la pieptu.

„Vorba multa seraci'a omului," incepú Dumitru aratandu cu man'a tainic'a licurire, ce se vedea spre resaritu. „Nu va trece vreme de unu ciasu si veti avé prilegiu a aretá lumei, cà nu mai sunteti puii mamei; dér' bagati de séma, sè nucumva sè dati cinstea pe rusîne. De càtu o pusca cu care nu scii amblá cum trebue, de multe ori e multu mai bunu unu bàltagu colea tiepenu. Ei, acum'a porniti! Pêna josu in vale e o buna bucata de locu."

„Dér' d-ta, mosiu Dumitru, n'ai avutu nici o intêmplare cu ursii?" intrebaiu eu pe tatàlu, care se uitá cu ochi stralucitori dupa fiii ce se departara dupa o stànca sura.

„Asié de vesela cá ale baietiloru mei nu, d-le, respunse betranulu zimbindu. „Candu eram si eu de vèrst'a loru, Romanii n'aveau arme nici cá acumu; dér' ce sè-i faci, eram asié de indracitu, incatu de asiu fi fostu in loculu lui Luc'a, i-asiu fi trantitu lui jupânu Nicolae ól'a in capu si i-asiu fi infiptu cutîtulu in pàntece. Decatu de! bine cà s'a mai schimbatu lumea, càci unde pune Ursila lab'a se cunósce vreme indelungata."

Dicèndu astfeliu, Dumitru 'si desvêlì peptulu seu celu latu, care erá acoperitu de-o multîme de semne, care 'ti spuneau cum se cade, cine le facuse.

„Mai bine de duóe-dieci de ori amu scosu ól'a din gur'a ursului in màna numai cu securea," incepú din nou betrènulu, „dér' odata o patîiu atatu de buna, incatu si eu me miru, cum am pututu scapá cu dile. Totusi nu 'mi pare asié de reu, de óre-ce 'm-am resbunatu cu prisosintia. Pena me va chiamá D-dieu la sine, voi maturá dupa pamentu vre-o cinci-dieci, cu toti cei ce-iamu tramisu pèna acum pe ceealalta lume. Pe vremea ceea inse, când u zaceam in cocióba cate trei, patru septemani; candu crivetiulu suflá prin crepaturile ferestreloru, ear' lupii urlau la usia flamêndi... pe vremea ceea, dicu, de multe ori me totu intrebamu cu nedumerire, de ce óre domnii, cari stau càtu e diu'a de mare in odai calde la mese incarcate, ne oprescu pe noi saracii, cari trebue sè ne luptamu in tóta buna-vremea cu feliu de feliu de necasuri, cá sè tinemu o arma cev'a, cu care se ne aperamu, ce pecatele avemu, de dihaniile paduriloru."

Betrànulu tacú. In foculu vorbirei pip'a i se stinsese si façi'a lui pàrlita de sóre si brazdata de superari, de obiceiu atàtu de liniscita si de binevoitóre, in aceste clipite era o carte in care stau scrise suferintiele unui poporu robitu de sute de ani.

Multu me cugetai, pêna gasiiu unu respunsu potrivitu. Óre se-'lu fi mangaiatu povestindu-i, cà era odata o vreme, candu unu tieranu germanu pe care l'aru fi pusu pecatele se pusce unu iepure, erá legatu de unu armasaru selbatecu si datu mortiei celei mai grozave? 'Mi adusei aminte de recept'a bàrbatiloru de statu, care dice, cà „cu timpulu" se vindeca tóte relele.

„Linistesce-te, mosiule," diseiu. „De buna séma nu prea e lucru potrivitu, se platesci dare nu numai la domnia, ci si lupiloru si ursiloru; se-ti jertfesci viati'a nu numai pentru tiér'a, ci si pentru oile, cu care te-a miluitu D-dieu — dér' se voru indrepta lucrurile si nepotii, séu stranepotii d-tale (me temeam sè nu cumva sè fi disu prea multu) voru purtá arme cu mai multe focuri si in chipulu acest'a voru trimite pe ceea lume pe Ursila dintr'o departare de o mia de pasi, fara a se mai teme nici de Han-Tataru, nici de vice-spanulu ungurescu."

Dumitru me privea cu ochi mari si mai cà credeamu, cà „recept'a" mea nu i-a prea venitu la socotéla; totusi in sfersitu elu adaugà: „Iti multiumescu, d-le, pentru vorbele ce mi le-ai impartasitu. Le voi spune si baiatiloru mei, cá se védia si ei, cà de-ocamdata asié trebue se fia."

Miscatu, me uitaiu lungu la façi'a betrànului, dér', ce se vedi? posomoritele dungi perisera si in loculu loru se asiediase ear' blàndeti'a si credinti'a de mai 'nainte. Din acésta clipita bagai de séma, cà e cu multu mai lesne a domni reu, decàtu a fi reu domnitu.

„Ei, dle, acumu a venitu si vremea nóstra. Sfantulu sóre se ivesce incetulu cu incetulu," observà Dumitru fara a privi prea multu la incàntatorulu tablou, ce se aflá acumu inaintea priviriloru nóstre, der' cu care bunulu betrànu erá obicinuitu.

„In adeveru, Dumitre, tiér'a d-vóstra e de totu frumósa!" strigaiu fermecatu soçiului meu, care se bucurá vediendu admirarea ce me cuprinsese. In locu de a respunde inse, elu puse deodata man'a la urechia si dise: „Hâitasii! Vin'o, d-le!"

Betrânulu incepù a pasí barbatesce spre inaltimea, pe care aveamu se pandimu si la care ajunseramu in càteva minute.

Cei duoi frati se asiediasera departe de noi cam càtu bate pusc'a, dincolo de o prapastia adeuca fórte. Ei se pitisera dupa nisce braduscani astfeliu, incàtu ne puteau vedé pe noi, dér' nu puteau fi vediuti in nici unu chipu.

Loculu din pregiurulu nostru semaná multu cu o positia din Alpi si puscasii aveau o priveliste minunata, care se sfersiea in nenumerate prapastii si in desisiulu bradîloru seculari.

Din vèrfulu pe care ne aflamu, audíi si eu bagàndu bine de séma, unu strigatu, care parea, cà se apropia si se departéza si care semaná multu cu tipetele unei multimi, ce s'ar' aflla intr'o mare primejidia. Din ce in ce me simtiam totu mai miscatu, pe càndu Dumitru parea, cà este rece cá o statua. Chiar', càndu sgomotulu se apropià si mai antaiu se audí o puscatura, apoi duóe, trei si in sfersitu o gramada, ce nu mai voiá se aiba capetu, elu nu se clatí nici càtu negru sub unghia.

„Lupi!" dise cu dispretiu betrânulu, dupa ce incetara puscaturile.

Acumu se prefacù strigatulu haitasiloru in urletu, asié incàtu se parea, cà nu mai iese din guri de omu. Puscaturile curgeau mereu . . . si deodata ochii betrânului vênatoru se implura de focu, peptulu lui se inflà, capulu lui se ridicà dreptu in susu.

„Gón'a merge de minune, d-le murmura elu si de vomu avé norocu..."

Nu sfêrsì vorb'a, si din braduscanii din potriva si resunà o puscatura. In aceeasi clipita vediuramu de data o dihania infioratóre, indreptandu-se catra loculu, unde se aflá vênatorulu.

„Par' cà sciamu, cà baiatulu nu se va precepe se amble cu pusca", graì Dumitru lasandu-se intr'unu genunchiu si punendu arm'a la ochiu, desi departarea erá cu totului totu prea mare.

Dér' erá prea tardiu. Dupa puscatur'a slobozita in zadaru, Gavriilu erá lipsitu de ori si ce aperare, càci bietii flecai fusesera inarmati cu pusci vechi numai cu càte o tiéva. In locu de a fugí inse, elu remase incremenitu de spaima si, candu vediu, ca ursuluu se apropia se-'lu iè in bracie, se rapedì cá unu nebunu asupr'a lui cu patulu puscei.

Dihani'a delatura cá pe o jocaria arm'a, cu care tênerulu 'i trasese o sdravena lovitura si de buna séma fiiulu lui mosiu Dumitru ar' fi fostu perdutu, déca nu ar' fi venitu din ceilalti braduscani unu glontiu bine indreptatu, care rostogolì la pamentu pe intaritatulu potrivnicu. Fiér'a mai dete de vre-o duêe ori cu lab'a prin aeru, cá unu omu ranitu si — apoi . . . norocu bunu lume.

Cu unu falnicu strigatu de bucuria se repedí Luc'a càtra loculu, unde cadiuse dusmanulu seu.

„Inderetu!" râcnì Dumitru.

Déra unu groznicu strigatu de durere ne si vestì, ca ursulu isi resbunase asupr'a ucigasiului seu Si póte ca Luc'a ar' fi fostu jertf'a nebagarei sale de séma, déca fratele seu nu ar' fi infiptu in gatulu dihaniei cutitulu, pe care 'lu pórta fiacare Romanu in curea. Ursulu murì,

Candu ajunseramu pe campulu de lupta, Luc'a zacea lungitu pe verdele covoru de muschiu, ér' fratele seu 'si dá tóte silintiele, se oprésca sangele, ce esiá din grozav'a rana, pe care o facuse fiér'a cu o singura lovitura a labei sale. Cu tóte aceste rânitulu cautá la noi suridiendu. „Acum'a nu va mai ride Mariuc'a, candu me va vedé", dise elu mandru, aprindiendu çigar'a ce i-o dadui. Elu erá unu adeveratu fiu alu acelui nému, care inegritu de toti apesatorii sei, curatì cu sàngele seu onórea nationala de ori si ce pata.

Dumitru nu dete prin nici unu cuvintielu la ivéla ceeace semtiea in aceste clipite. Sudórea ce-i acoperea fruntea candu se apropiea de fiiulu seu aretá ca sufere grozavu. Cum vediu inse ran'a ce cuprindea aprópe intregu piciorulu de susu pena josu, fruntea lui se insenina si legandu cu harnicia loculu de unde isvorá sangele mereu: „Ei", dise, „de adî in patru septemani Mariuc'a va ride din nou; pêna atunci secatur'a ast'a se va vindecá si voi veti serbá casatori'a nóstra."

Betrânulu gasise léculu si la anulu 'lu aflai pe Luc'a cu casa si cu masa si totu odata mare ajutoru de paduraru. Mariuc'a ridea si acumu, si aretá albii sei dinti . . . copilului, cu care o binecuventase D-dieu de vre-o cate-va septemani.

Astadi póte, cà acestu copilu si fratii care-i va fi avêndu se voru fi luptandu cu „jupânu Nicolae" intocmai cá parintii loru . . . déca inse se va fi implinitu proroci'a mea, déca nepotii voru fi purtandu arme cu mai multe focuri, dieu, e cam indoiosu. Càta vreme domnii tierei voru trimete peste granitia Nemti in locu de ursi, este lesne de intielesu ca mandr'a Transilvani'a va remane totu ce-a fostu odinióra — tiér'a ursiloru!

Convocare.

Adunarea generala estraordinaria a „subreuniunei invetiatoriloru romani gr. orientali din protopresbiteratulu Zarandului am onóre a o convocá pre dîlele 9 si 10 Decembre st. v. a. c. in sal'a gimnasiului gr. or. din Bradu.

P. T. membrii ai „subreuniunei" directorii scolari precum si inteligiuti'a din protopresbiteratu si din afara, suntu rogati a participa la siedintie in numeru càtu se póte mai mare. Inceputulu siedintieloru va fi la órele 10 antemeridiane in 9 Decembre dupa invocarea duhului suntu. Agendele voru fi:

1. Cuventu de deschidere de v-presiedintele: Ioanu Germanu.

2. Alegerea de presiedinte in loculu regretatului de functu Nicolau I. Miheltianu.

3. Alegerea de cassariu.

4. Raportulu comitetului asupra activitatiei sale in decursulu anului espiratu 1880/81.

5. Raportulu cassariului si a bibliotecariului pre anulu espiratu.

6. Alte propuneri din partea membriloru.

7. Raportulu comissiunei de 5 insi asupra manualului: „Geografia" in scóla populara de Anani'a Hodosiu.

8. Raportulu comissiunei de 5 asupra manualului „Istori'a biblica" pentru scólele populari romane, partea I. testamentulu vechiu de Ioanu Germanu.

9. Prelegere practica din limb'a maghiara cu incepetorii, tienuta de Petru Rimbasiu, invet. la scol'a normala din Bradu.

10. Prelegere practica din „istori'a biblica" tinuta de Ioanu Iurca parochu si invetiatoriu in Cebea.

11. Pertractarea numerului „7" cu incepetorii de Ioanu Germanu.

12. Prelegere practica din istori'a naturala „p o r c u l u" tinuta de Ioane Germanu cu elevii cl. IV normali.

13. Prelegere practica din „geografia" tinuta de Anania Hodosiu.

14. Modulu de a face pe prunci amici ai scólei, dissertatiune de Nicolau Amosu Tulea.

15. Pertractarea „verbului" cu elevii clasei IV. normale tinuta de Ioanu Germanu.

16. Prelegere practica „rogatiunea Domnului" tinuta de Ioanu Germanu cu elevii cl. III. normali.

17. „Istori'a patriei" cu scólele populari, disertatiune de Ioane Germanu invet. in Bradu. Prelegerile practice se voru tiené cu pruncii dela scólele normali din Bradu.

Bradu 16 Novembre v. 1881.

Ioanu Germanu, v.-presiedintele subreuniuinei

Stefanu Rimbasiu, secret. subreun.

Diverse.

(S t a t u'a l u i E l i a d e R â d u l e s c u.) Representantii a peste 12 organe de publicitate din Bucuresci, fara deosebire de partida s'au intrunitu Dumineca, in localulu clubului: „Binele Publicu" sub presiedinti'a parintelui archiereu Silvestru Balanescu Pitescénu, redactorulu „Bisericei ortodoxe romane." In privinti'a participarii la serbare delegatii pressei au decisu se asiste in corpore la solemnitate, sè se depuna o coróna de lauri cu inscriptiunea „L u i J. E l i a d e R. p r e s s a r e c u n o s c ê t ó r e" sè se elaboreze si sè se pronuntie unu discursu. In scopulu acest'a dice „Bin. Publ." s'a alesu unu comitetu alu pressei compusu din delegatii a 5 diare si anume d-nii C. Stoicescu („L'Indépendance roumaine") D. T. Lunciauu („Romania libera") Fr. Damé („Romanulu") G. Dem. Teodorescu („Binele Publicu") si Eminescu („Timpulu") care se elaboreze unu proiectu de discursu. Proiectulu acest'a l'a compusu d. G. Dem. Teodorescu. — Liceele din Bucuresci voru oferi càte o coróna fiacare, ce se va asiediá la piciórele

statuei lui Eliade. Asemenea voru face scólele primare de baiati si de fete si gimnasiele intr'unite. Consiliele profesorale ale diferiteloru scoli au decisu cá toti elevii se asiste cu profesorii si stindartele respective la solemnitatea dela 21 curentu. — Din Tĕrgoviste, loculu natalu alu lui I. Eliade Radulescu, voru veni la serbare delegatiuni numeróse: din partea consiliului judetianu, a comunei, a scóleloru etc.

(† Dr. Bleiweis.) Alaltaeri a reposatu in Laibach Dr. Ioanu Bleiweis, conducĕtoriulu Sloveniloru din Carnioli'a si Stiri'a de sudu, iubitu si adoratu la poporulu seu cá celu mai vechiu si energicu luptatoriu pentru limb'a si nationalitatea slovena. Staruintiele lui pentru egal'a indreptatire politica-nationala a Sloveniloru au fost incoronate de succesu. Elu a lucratu multu pentru desteptarea tieraniloru prin latirea literaturei poporale slovene si in timpulu din urma conatiunalii sei ilu numieau „tat'a natiunei slovene" cum diceau Cehii lui Palacky alu loru. Bleiweis a fost nascutu la 1808 prin urmare a ajunsu anulu alu 73-lea alu etatii. Elu a studiatu in Vien'a medicin'a si dela 1841 a fost neincetatu activu in patri'a s'a.

(Deregătorii nóue.) Nici unu comitatu, dice „Tel. Rom.", nu credemu se fia asié de fericitu cá comitatulu Sibiiului. Aici trebue cà de multu sunt tóte „in cea mai buna ordine." Nu e mirare déca in lips'a de alte afaceri se creaza deregatorii nóue; póte vomu ajunge déca ne va tinè D-dieu in viatia si pe d-lu comite in fruntea comitatului, se vedemu creandu-se si ordine ad. cruci stele si comitatense. Dér' rabdare! Se nu anticipamu. Sambata, in diu'a de lasarea postului, d-lu comite supremu Wächter, iu presenti'a tuturoru functionariloru comitatului a descoperitu, cà pentru merite si pentru manier'a abila de a gàndi s'a aflatu induplecatu pe vice-notariulu si totu-odata protonotariulu onorariu d-lu Al. Szöcs alu numi vice-comite onorariu. Pe d-lu Szöcs in comitatu numai o trépta ilu mai astépta, adeca aceea de comite supremu onorariu.

(Fotografi'a instantanea a d-lui Muybridge). Amu comunicatu lectoriloru servitiurile insemnate ce aduce fotografi'a cercetariloru sciintifice. Progressulu acestei arte merge cu o repeditiune neasteptata. Pela 1878 d-lu Muybridge din San-Francisco dobêndi cá resultatu admirabile in esperientie de fotografia instantanea, fotografandu cai cari amblau in trapu si in galopu. Cu ocasiunea espositiunei de electricitate, artistulu americanu venindu la Paris a aretatu dlui professore Marey, membru alu Academiei de sciintie, càte-va minuni fotografice. Dlu Muybridge a ajunsu se iè unu clisieu in timpu de $^{1}/_{100}$ de secunda; candu unu clown esecută sarituri din cele mai periculóse, americanulu reusiesce se'lu fotografieze de de siese-ori in timpulu sariturei. Cu ajutorulu unui zootropu perfectionatu, dlu Muybridge proiectéza aceste probe fotografice pe unu ecranu, ast-felu cà vede cine-va de odata unu clown sarindu, unu calu galopandu, unu ogaru alergandu si chiaru paseri sburandu. Lasamu pe cititori se judece singuri ce vrea se dica a fotografá cine-va in timpu de a suta parte de secunda, a luá paserile in sboru, ogarii alergêndu. Nu vedemu ce miscare, ori càtu de instantanata aru fi, mai póte scapa de aparatulu fotograficu. Aceste cercari cari paru astadi o curiositate artistica voru fi aplicate la cercetari sciintifice dintre cele mai importante; se va puté surprinde miscàrile cele mai imperceptibile, manifestatiunile cele mai clipite ale fenomeneloru naturei. De astadi inainte toti càti se ocupa cu sciinti'a, trebue se invetie fotografi'a. Studiulu acestei arte va veni indispensabilu in tóte stabilimentele sciintifice destinate pentru studiulu fenomeneloru naturei.

(Intrebuintiarea cerealeloru cá combustibilu.) In calea aplicatiuniloru americanii nu cedéza ori-càrei natiuni europene. Lumea se ingrijea de impuçinarea séu de lips'a carbuniloru de pamentu in unele localitati. In unele districte din Statele - Unite, in Far-West se cultivéza porumbu (cucuruzu) indianu pentru a fi intrebuintiatu cá combustibilu. Unu hectaru de acestu porumbu costa 75 lei, si produce 45 hectolitri cari represinta ecuivalentulu a 3750 kilograme de càrbuni; prin urmare ecuivalentulu unei tone de carbuni ar' fi de 20 lei. In localitatile unde càile de comunicatiune nu esista si unde nu se potu desface cereale, se póte dice, cà intrebuintiarea porumbului indianu cá combustibilu este economica. In acésta se póte constatá o aplicatiune din cele mai interesante ale caldurei solare si se póte cine-va intrebá cu dreptu cuvêntu déca n'aru fi mai folositoru sè se intrebuintieze acésta caldura pentru a produce plante cari crescu iute, si cari s'aru intrebuintia cá combustibilu, de càtu sè se intrebuintieze directu in aparate costisitórie. Adeverulu este ca in localitatile unde este lipsa de lemne se potu cultiva cu succesu plante, cari crescu iute, precum sunt napii porcesci, porumbulu indianu, ai caroru coceni incaldiescu cá si lemnele. Óre là noi in càmpiile de pe langa Dunare unde se intrebuintiéza baligarulu pentru a face focu, n'ar' fi mai bine sè se arda coceni de napi si cu gunoiulu sè se ingrasie pamentulu? Acésta bine intielesu pêna candu vomu impaduri acele localitati, càci totu speramu, cà odata ne vomu convinge cà lips'a de paduri este o adeverata nenorocire pentru unele localitati din tiér'a nóstra. „R.Sc."

(Fosforescenti'a ghetiuriloru). D. J. Allen comunica diarului anglesu „Nature" cà aru fi observatu in regiunile polare unu fenomenu fórte curiosu de fosforescentia a ghietiuriloru plutitórie. Ori-candu partea dinainte a corabiei pe care se afla observatorulu, sfarêma troeni de ghiatia nóptea, stralucea indata. Faptulu acesta infaçiséza óre-care analogia cu aceea ce se produce candu lovesce cine-va duóe cremeni, séu sparge zacharu la intunerecu, adeca se vede o lumina.

(Unu ministru in famili'a Hohenzollern.) In castelulu Grünewald, langa Berlin, se potu vedé nesce scari ce ducu de josu in etagiulu d'antaiu, si cari sunt ziduite. Traditi'a spune, cà aici a fost ingropata in zidu si condamnata a muri de fóme Ana Sydow, amores'a Kurfürstului de Hohenzollern Ioachim II. — Fapt'a ar' fi seversit'o, dupa mórtea tatalui, fiiulu si succesorulu. Interesantu este, cà societatea de istoria cerendu permissiunea de a esplorá acele scari, guvernulu nu i-a dat'o.

(Duoi gemeni.) In lun'a lui Iuliu a acestui anu s'au nascutu in Elveti'a, cantonulu Bern duoi copii gemeni lipiti de sexu femeninu. Mass'a care 'i léga deolalta, e de 8 cm. lungime si 25 periferie. Nascerea s'a executatu destulu de rapede si relativu cu dureri puçinu mai mari de càtu ale nasceriloru obicinuite. Copilele Adel'a si Mari'a erau bine desvoltate si deja a treia dî cantariau 7 kilogr. Din nefericire mum'a nu avea lapte pentru amenduóe si ast-felu trebui se le hranésca cu lapte de vaca. Acést'a impedecà in càtuva prosperarea copiiloru. Pe la inceputulu lui Augustu Adela suferia de stomacu, era sfêrsita la façia si nu putea durmi de durere; asupra Mariei nu avea acést'a stare nici o inriurire, càci ea era totu rosia, vesela si dormiea bine. Acum e pe depliuu restabilita si Adel'a si mum'a vrea se le duca la orasiu cá unu doctoru mare se le faca operatiunea separarei. — Acést'a operatiune e nespusu de primejdiósa; ea póte costá viati'a uneia din gemene séu chiaru a amendurora. „R. L."

(Alcoolismulu in Belgi'a.) Cestiunea betiei este o insemnata cestiune sociala in Belgi'a cá si in Angli'a, in Russi'a si in Americ'a. Acestu vitiu se desvólta necontenitu. Celu din urma recensementu anuale aréta, cà in Bruxelles esistu 3000 càrciume, cifra superióra cu 200 celei din anulu precedinte si poporatiunea mai cà nu s'a inmultitu. Numerulu mortiloru de delirium tremens alcoolicu s'a urcatu dela 21 in 1878 si dela 26 in 1879 la 40. Intre victimele betiei, 33 erau din poporatiunea seraca, 7 erau in conditiuni de medilocu séu avute. In acelasi anu, din 148 alienati admisi la spitalu Saint-Jean, 50 adeca 33 la suta erau alcoolici. Trebuie se vorbimu si de sinucideri. In 1880, au fost la Bruxelles 68 sinucideri, adeca 17 mai multu de càtu in 1879 si 33 mai multu de càtu in 1878. In sfêrsitu, pentru a completa tabloulu, adaugemu, cà au fost arestati 4500 individi pentru cause provenindu din betia. „Le Journal Franklin" din Liège anuntia cà ministrulu de resbelu alu Belgiei a pusu in studiu cestiunea suprimarii cantineloru din casarme si inlocuirea loru c'unu felu de stabilimentu in care sè nu se gasésca de càtu bere, cafea, dér' alcoolulu se fia cu totulu opritu. „Rom."

Atragemu deosebit'a atentiune asupra anunciului de adi: **Burs'a de Vien'a** a casei de banca **„Leitha"**, **Vien'a.**

(Dechiaratiune.) „Subscrisulu prin acést'a face conóscutu, cà colect'a in sum'a de 61 fl. v. a., intreprinsa in Blasiu in folosulu societatiei infiintiande la Sibiiu a tinerimei romane din Austro-Ungari'a, dupa ce tóte cercarile comitetului acestei societati, de a obtiené invoirea ministeriului, s'au zadarnicitu, se restitue m. On. si binevoitoriloru contribuenti, cu cea mai mare multiamita pentru aplicarea si jertf'a D-loru de a incuragiá asié o intreprindere natiouala."

Vien'a la 31 Novembre 1881.

Ioanu S. Paulu,
colectantu.

(Multiamita publica.) Subscrisulu esprimu cea mai profunda multiamita Multu Onor. D-nu Lazaru Huz'a, proto-notariu si asesore consistorialu in Gherl'a, pentru multele binefaceri aratate façia cu mine in decursulu a trei ani de studiu la cursulu preparandialu, primindu-me in cuartirulu D-Sale, dandu-mi cu vestminte si incaltiaminte procurandu 'mi càrti necesarie, c'unu cuventu sustienendu-me pêna ce amu absolvatu preparandi'a. De cumvá nu erá M. On. D-S'a despre care altcum se dice cà e „Tata seraciloru", eu inca nu asiu fi astadi invetiatoru — avendu parinti miseri.

Primésca pre acésta cale, multiamit'a mea fierbinte ce-i voiu conserva-o pêna din colo de mormentu. Catielulu romanu la 24 Novembre. Ioanu Selagianu, invetiatoriu poporalu.

Cursulu de Bucuresci
dela 19 Novembre / 1 Decembre 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	87.—	88.½
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	97.—	98.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. cailoru fer. rom.	1 Iuliu	102.—	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.—	103.—
7% „ „ urbane	idem	102.—	103.—
8% Imprum. municipalu . .	idem	105.½	106.½
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei) . . .	1 Maiu 1 Nov.	228.—	228.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	29.—	30.—
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1340	1370
Auru contra argintu		1.—	1.—
Auru contra bilete hipotec. .		1.—	1.½
Auru contra bil. de Banca nat.		1.—	1.—
Florini Val. Austr.		2.14—	2.15—

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 2 Novembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	119.50	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	126.75
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	133 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	113.—
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.50	Rent'a de harthia aust.	77.35
dto. (II-a emissiune)	109.—	„ de argintu „ .	78.15
dto. (III-a emissiune)	97.50	„ de auru „	93.85
Bonuri rurale ungare	99 20	Losurile din 1860 .	133.50
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	837.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.75	„ bancei de creditu ungare . . .	361.50
dto. cu cl. de sortare	97.70	„ bancei de creditu austriace . . .	363 60
Bonuri rurale transilvane	99 —	Argintulu	—.—
„ croato-slav. . . .	99.50	Galbini imperatesci .	5 56
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	97.50	Napoleond'ori . .	9.40
		Marci 100 imp. germ. .	58.05
		Londr'a . . .	118 65

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henrich.